

Till regionstyrelsen
Regionfullmäktiges presidium, för kännedom

Revisionsrapport "Granskning av krisberedskap och civilt försvar"

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Örebro län genomfört en granskning inom området krisberedskap och civilt försvar. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionens arbete med krisberedskap och civilt försvar **inte helt** sköts på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms **inte** vara **helt** tillräcklig.

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Har risk- och sårbarhetsanalys genomförts kopplat till kris- och katastrofberedskap? Är analysen dokumenterad, aktuell samt heltäckande?	Ja En övergripande risk- och sårbarhetsanalys har upprättats för Region Örebro län. Regionens RSA är i stort utformad enligt MSB:s föreskrift. Det pågår ett arbete att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för innevarande mandatperiod. Upprättad tidsplan avviker något från MSB:s föreskrifter.	
2. Styr området i tillräcklig grad genom planer och riktlinjer? Är handlingsplaner aktuella och heltäckande?	Delvis Granskade styrdokument är i allt väsentligt aktuella. Styrdokument är endast delvis heltäckande. Dokumenten ger i rimlig grad vägledning hur regionen ska agera vid en krissituation. En brist är att regionen saknar ett heltäckande styrdokument som reglerar hur regionstyrelse, nämnder och verksamheter ska arbeta med krisberedskapsarbete. Resultatet av enkätundersökningen indikerar att det finns ett behov av att utveckla innehåll och kunskap om regioninterna styrdokument inom området krisberedskap.	
3. Är ansvarsfördelning tydlig inom organisationen (politisk nivå respektive verksamhetsnivå) avseende krisberedskap?	Delvis Ansvarsfördelning mellan regionstyrelse, krisledningsnämnden och övriga nämnder är tydlig. Granskningen visar att facknämnderna har ett ansvar för beredskaps- och katastrofplanering inom sina ansvarsområden. Ansvars- och arbetsfördelning inom verksamhetsorganisationen är delvis otydlig. Detta gäller i första hand arbetet med krisberedskap. Ansvaret vid en krissituation har tydliggjorts i interna styrdokument.	

Regionens revisorer
c/o PwC
Jennie Forsberg
Tfn 072-353 00 35
Box 885
721 23 VÄSTERÅS

Revisionsfråga	Bedömning
4.Sker rapportering till regionstyrelse och regionfullmäktige i tillräcklig omfattning?	Delvis Regionstyrelsen kan i protokoll verifiera att den under perioden utövat viss uppsikt inom området krisberedskap/ civilt försvar. Styrelsen har under perioden fått återkommande muntlig information om planerade och genomförda aktiviteter. Styrelsen har genom delårsrapport och årsredovisning lämnat viss information till regionfullmäktige som rör regionens arbete med krisberedskap/ civilt försvar. Varken styrelse eller fullmäktige har under perioden fått en samlad uppföljning/ utvärdering av regionens arbete inom området, vilket vi finner vara en brist.
5.Sker regionens arbete med krisberedskap och civilt försvar systematiskt?	Delvis Granskade verksamheter arbetar med analys, planering, aktiviteter samt uppföljnings/rapportering. Ett flertal utvecklingsområden har dock noterats. Resultat i enkätundersökning indikerar att regionens arbete inom området kan ges en mer utvecklad systematik. Detta gäller inte minst inom områdena kompetensutveckling respektive övning.

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet bör följande rekommendationer prioriteras:

- Att regionstyrelsen tar fram ett övergripande styrdokument för regionens arbete med krisberedskap, förslagsvis benämnt "*Policy för krisberedskap*". Detta styrdokument bör beslutas av regionfullmäktige.
- Att regionstyrelse och nämnder ser till att arbetet med krisberedskap bedrivs på ett systematiskt sätt och i enlighet med fullmäktiges riktlinjer. Detta gäller inte minst i fråga om utbildning och övning.
- Att regionstyrelsen säkerställer att den fullgör sin uppsikt inom området krisberedskap/civilt försvar. För att fullgöra detta uppdrag krävs förbättrad rapportering från nämnder samt vidare rapportering till regionfullmäktige.

Vi emotser regionstyrelsen yttrande, med förslag till åtgärder, över skrivelsen och bilagd rapport senast 2024-04-30.

För regionens revisorer

Anders Larsson
Vice ordförande

Lena Jansson
Revisor

Annica Blomgren
Revisor

Deltagare

REGION ÖREBRO LÄN, REVISIONEN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Larsson

Anders Larsson
Vice ordförande

2023-12-13 16:31:31 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 78.72.108.129

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANNICA BLOMGREN

Annica Blomgren
Revisor

2023-12-13 13:16:43 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 83.185.46.101

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: LENA JANSSON

Lena Jansson
Revisor

2023-12-13 13:15:16 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 65.99.149.75

Granskning av krisberedskap och civilt försvar

Region Örebro län

December 2023

Bo Rehnberg, certifierad kommunal revisor

Sofie Plomér Sundqvist, revisionskonsult

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Örebro län genomfört en granskning inom området krisberedskap och civilt försvar. Granskningen tar utgångspunkt från kommunallagens revisionskapitel.

Nedan redovisas bedömning för respektive revisionsfråga:

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Har risk- och sårbarhetsanalys genomförts kopplat till kris- och katastrofberedskap? Är analysen dokumenterad, aktuell samt heltäckande?	Ja	
2. Styr området i tillräcklig grad genom planer och riktlinjer? Är handlingsplaner aktuella och heltäckande?	Delvis	
3. Är ansvarsfördelning tydlig inom organisationen (politisk nivå respektive verksamhetsnivå) avseende krisberedskap?	Delvis	
4. Sker rapportering till regionstyrelse och regionfullmäktige i tillräcklig omfattning?	Delvis	
5. Sker regionens arbete med krisberedskap och civilt försvar systematiskt?	Delvis	

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionens arbete med krisberedskap och civilt försvar **inte helt** sköts på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms **inte** vara **helt** tillräcklig.

För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

För att utveckla granskningsområdet bör följande rekommendationer prioriteras:

- Att regionstyrelsen tar fram ett övergripande styrdokument för regionens arbete med krisberedskap, förslagsvis benämnt "Policy för krisberedskap". Detta styrdokument bör beslutas av regionfullmäktige.
- Att regionstyrelse och nämnder ser till att arbetet med krisberedskap bedrivs på ett systematiskt sätt och i enlighet med fullmäktiges riktlinjer. Detta gäller inte minst i fråga om utbildning och övning.
- Att regionstyrelsen säkerställer att den fullgör sin uppsikt inom området krisberedskap/civilt försvar. För att fullgöra detta uppdrag krävs förbättrad rapportering från nämnder samt vidare rapportering till regionfullmäktige.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
1. Inledning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor.....	3
1.3 Revisionskriterier.....	3
1.4 Avgränsning.....	4
1.5 Metod.....	4
2. Granskningsresultat.....	5
2.1 Risk- och sårbarhetsanalys.....	5
2.2 Styrdokument.....	7
2.3 Organisation och ansvarsfördelning.....	9
2.4 Uppföljning och rapportering.....	11
2.5 Systematiskt arbetssätt.....	13
3. Avslutning.....	15
3.1 Sammanfattande bedömning.....	15
3.2 Rekommendationer.....	15

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Risker och hot som finns i samhället kräver en förmåga att hantera kriser oavsett typ av händelse; det kan vara väderrelaterade händelser, olyckor och pågående dödligt våld, pandemier eller händelser som rör IT-säkerhet och teknisk infrastruktur. Värdet av en fungerande krisberedskap har aktualiserats kraftigt under det senaste årets pandemi, översvämningar, våld på skolor och inte minst Rysslands krig mot Ukraina.

Krisberedskap, krisledning och civilt försvar handlar om att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera kriser, samt extraordinära händelser i fredstid och under höjd beredskap. Ett systematiskt arbete är en nyckelkomponent för att en verksamhet ska vara resiliënt och robust att kunna hantera allvarliga händelser och kriser.

Brister inom området riskerar medföra att kriser och allvarliga händelser får allvarigare konsekvenser och tar längre tid för regionen att återhämta sig från. Kriser kan få ekonomiska, materiella, förtroendemässiga och personella konsekvenser för verksamheten och för samhället i stort.

Med utgångspunkt från revisorernas riskanalys har revisionen beslutat att genomföra en granskning inom området. Revisionsobjekt i granskningen är regionstyrelsen och nämnder.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Revisorernas uppdrag regleras i kommunallagen kapitel 12. Syftet med granskningen är att pröva om regionens arbete med krisberedskap och civilt försvar sköts på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Följande revisionsfrågor ska besvaras i granskningen:

1. Har risk- och sårbarhetsanalys genomförts kopplat till kris- och katastrofberedskap?
Är analysen dokumenterad, aktuell samt heltäckande?
2. Styr området i tillräcklig grad genom planer och riktlinjer? Är handlingsplaner aktuella och heltäckande?
3. Är ansvarsfördelning tydlig inom organisationen (politisk nivå respektive verksamhetsnivå) avseende krisberedskap?
4. Sker rapportering till regionstyrelse och regionfullmäktige i tillräcklig omfattning?
5. Sker regionens arbete med krisberedskap och civilt försvar systematiskt?

Revisionsfråga 1 och 2 bildar underlag för att bedöma om området hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Övriga revisionsfrågor bildar underlag för att bedöma den interna kontrollen.

1.3 Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544), 1:1, 2:1, 3:1
- Kommunallagen 6:1, 6:6, 6:13
- Förordning om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:637), § 4
- Föreskrift 2015:4, utfärdad av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Överenskommelse om regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar: MSB och SKR
- Regioninterna styrdokument som rör området, däribland reglemente för regionstyrelse och nämnder

1.4 Avgränsning

Granskningen avgränsas i första hand till kalenderår 2023. Övrig avgränsning, se avsnitten "Syfte och revisionsfrågor" och "Revisionskriterier".

1.5 Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation.

Intervjuer har genomförts med företrädare för krisberedskapsorganisationen samt regionledningen. De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Inom ramen för granskningen har även en enkätundersökning genomförts. Enkäten har skickats ut till företrädare för regionstyrelse, nämnder och förvaltningar samt till befattningar som anses ha en central roll i regionens arbete med krisberedskap.

Revisionell bedömning av respektive revisionsfråga sker utifrån en tregradig skala: ja/uppfyllt (grön); delvis uppfyllt (gul); nej/ej uppfyllt (röd).

2. Granskningsresultat

2.1 Risk- och sårbarhetsanalys

Revisionsfråga 1: Har risk- och sårbarhetsanalys genomförts kopplat till kris- och katastrofberedskap? Är analysen dokumenterad, aktuell samt heltäckande?

lakttagelser

Enligt Lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) ska analys ske av vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa samt hur detta kan påverka regionens verksamheter. Detta ska sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

Av MSB:s föreskrift 2015:4 framgår att risk- och sårbarhetsanalys ska upprättas för varje mandatperiod och ska fastställas av regionens ledning. Föreskriften ställer även krav på vilka rubriker som ska ingå i risk- och sårbarhetsanalysen. Vidare anges att identifierade risker ska värderas utifrån sannolikhet och konsekvens. Enligt MSB:s föreskrift ska arbetet vara slutfört senast 31 oktober första året på mandatperioden.

Granskningen visar att det för närvarande pågår ett arbete med att ta fram risk- och sårbarhetsanalys för perioden 2023-2026. Enligt uppgift kommer RSA:n att behandlas av regionfullmäktige i december.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av regionens RSA för föregående mandatperiod. Granskningen visar att analysen i stort har den uppställning som MSB fastslår. I risk- och sårbarhetsanalysen ska riskkällor inom regionens ansvarsområden identifieras. Analysen omfattar ett antal typer av risker, däribland följande huvudområden:

- Naturolyckor och extrema väderhändelser
- Andra olyckor
- Teknisk infrastruktur och försörjningssystem
- Antagonistiska hot och social oro
- Sjukdomar

För respektive typ av risk har det gjorts en riskbedömning utifrån perspektiven sannolikhet och konsekvens (5-gradig skala). Riskbedömningen redovisas i en riskmatris.

En brist med dokumentet är att det saknar en samlad bedömning av Region Örebro läns generella krisberedskap. Enligt MSB:s anvisningar ska analysen innehålla en sådan bedömning.

Granskningen visar att regionens styrdokument (se avsnitt 2.2) i låg grad beskriver hur arbetet med risk- och sårbarhetsanalys ska bedrivas inom regionens organisation. I regional plan för extraordinära händelser 2023 framgår att risk- och sårbarhetsanalys är en process på alla nivåer med utgångspunkt i verksamheten. Någon ytterligare

beskrivning av hur arbetet bedrivs inom organisationen framgår inte av de dokument som vi tagit del av.

I granskningen framkommer att övergripande RSA tas fram i samverkan med nyckelpersoner inom regionens förvaltningar. Intervjuade framhåller att pågående arbete med RSA 2023 har utvecklats på ett flertal punkter jämfört med tidigare upplaga.

I sammanhanget kan konstateras att upprättad tidsplan för RSA 2023 (beslut av RF i dec 2023), avviker något från vad som anges i MSB:s föreskrift (senast 31 okt).

Inom ramen för granskningen har det genomförts en enkätundersökning till nyckelpersoner inom regionens förvaltningar. Enkäten utgörs av ett antal påståenden som den svarande fått ta ställning till. Till varje påstående finns följande 6 svarsalternativ;

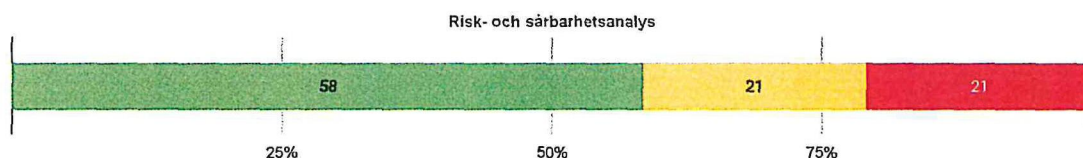
1. Instämmer helt	3. Instämmer delvis	4. Instämmer i begränsad grad	6. Vet ej/ingen uppfattning
2. Instämmer till övervägande del	5. Instämmer inte alls		

Resultaten redovisas i stapeldiagram där svaren procentuellt fördelas per svarsalternativ. Svarsfrekvensen uppgår till 76 procent. Enkätundersökningen genomfördes under september 2023.

Inom området "risk- och sårbarhetsanalys" har organisationen fått ta ställning till följande påståenden:

- Vår verksamhet har en aktiv roll i framtagande av risk- och sårbarhetsanalys på regionövergripande nivå
- Risk- och sårbarhetsanalys på regionövergripande nivå ger god kunskap om risker och sårbarheter inom vår verksamhet

Nedan redovisas de samlade svaren för dessa påståenden:

Flertalet svarande upplever att regionens arbete med risk- och sårbarhetsanalys i stort bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Fyra av tio svarande har valt ett "gult" eller ett "rött" svarsalternativ. I enkätundersökningen framkommer att vissa upplever att verksamheterna i större utsträckning ska involveras i arbetet med framtagandet av risk- och sårbarhetsanalys.

Bedömning

Har risk- och sårbarhetsanalys genomförts kopplat till kris- och katastrofberedskap? Är analysen dokumenterad, aktuell samt heltäckande?

Ja

Den revisionella bedömningen baseras i första hand på följande:

- En övergripande risk- och sårbarhetsanalys har upprättats för Region Örebro län. Regionens RSA är i stort utformad enligt MSB:s föreskrift.
- Det pågår ett arbete att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för innevarande mandatperiod. Upprättad tidsplan avviker något från MSB:s föreskrifter.
- Resultat i enkätundersökning indikerar att regionens arbete med RSA i huvudsak bedrivs på ett tillfredsställande sätt.

För att utveckla området lämnas följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- 1) Dokumentera processen för framtagande av RSA i regioninterna styrdokument,
- 2) Säkerställa att arbetet med RSA fullt ut bedrivs enligt MSB:s föreskrifter.

2.2 Styrdokument

Revisionsfråga 2: Styr området i tillräcklig grad genom planer och riktlinjer? Är handlingsplaner aktuella och heltäckande?

Iakttagelser

Granskningen visar att det inom regionen finns en stort antal styrande dokument som reglerar granskningsområdet. Ett fåtal av dokumenten har beslutats på *politisk nivå*, medan merparten har upprättats på *verksamhetsnivå*. Följande har noterats i granskningen:

Regionfullmäktiges styrning sker i första hand genom följande dokument:

1. Regional plan för särskilda och extraordinära händelser och vid höjd beredskap, (antagen av RF 2023-06-21 § 89)
2. Bestämmelser för politiska organ (fastställd av RF 2022-06-20 § 71)
3. Risk- och sårbarhetsanalys 2021 (fastställd av RF 2021-04-14 § 53)

I lag anges att regionen för varje ny mandatperiod ska fastställa en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras. Planen ska utgå från upprättad risk- och sårbarhetsanalys. Vår granskning visar att regionen har upprättat lagstadgad plan.

I styrdokumentet *Bestämmelser för politiska organ* regleras ansvars- och arbetsfördelning mellan regionstyrelsen och nämnder på övergripande nivå. Bestämmelserna omfattar bland annat området krisberedskap.

I *styrdokument 1* respektive *3* finns bland annat mål för krisberedskap och civilt försvar. Risk- och sårbarhetsanalysen innehåller även ett avsnitt om vilka huvudsakliga åtgärder som ska vidtas för att stärka organisationens förmåga inom identifierade riskområden. Av avsnitt 2.1 framgår att en uppdaterad version av *styrdokument 3* ska behandlas av regionfullmäktige i december 2023.

Granskningen visar att den politiska organisationen inte fastställt något samlat styrdokument som reglerar hur arbetet med krisberedskap ska bedrivas inom regionen.

Förekommande dokument fokuserar främst på hur organisationen ska agera vid en krissituation.

Det finns möjlighet att på verksamhetsnivå upprätta kompletterande styrdokument.

Följande typer av styrdokument har noterats i granskningen:

1. Planer/rutiner för hantering av olika typer av krissituationer
2. Riktlinje för kriskommunikation respektive kontinuitetsplanering IT
3. Utbildningsplan

Inom ramen för vår granskning har vi tagit del av ett tiotal *handlingsplaner och rutiner*. Dokumenten är i flertalet fall framtagna under föregående mandatperiod och reglerar hur organisationen ska hantera olika typer av krissituationer, däribland hur ansvarsfördelningen ser ut. Dessa har upprättats/fastställts av enskilda tjänstepersoner.

Granskade *riktlinjer* ger vägledning kring hur organisationen ska agera före, under och efter en krissituation. Riktlinjer är upprättade under föregående mandatperiod.

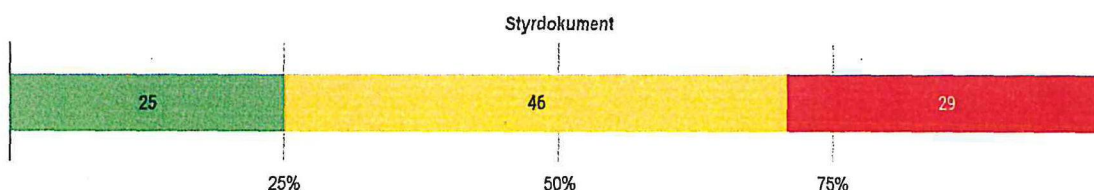
Vi har även tagit del av *utbildningsplan* för området katastrofmedicinsk beredskap (2023). Vi kan inte finna att det finns dokumenterade utbildningsplaner för samtliga delar inom områdena krisberedskap respektive civilt försvar.

Regionen har enligt överenskommelsen mellan SKR och MSB en skyldighet - att inom ramen för sitt arbete med civilt försvar - påbörja arbetet med framtagande och bemanning av sin krigsorganisation. Regionkontoret har genomfört en utredning av regionens krigsorganisation och dess bemanning (daterad till 2023-03-09). I utredningen föreslås att regionen beslutar om att krigsplacera den personal som krävs för att fullgöra uppgifterna under höjd beredskap. Dokumentet beskriver även den process som kan komma att användas för krigsplacering. Processen bygger på MSB:s vägledning för krigsorganisation och krigsplacering. Regionfullmäktige har utifrån utredningen beslutat (2023-06-21 § 90) att regionens anställda ska krigsplaceras.

Inom ramen för granskningen har det genomförts en enkätundersökning till nyckelpersoner inom verksamheten. Inom området "styrdokument" har de svarande fått ta ställning till följande påståenden:

- a) *Det finns aktuella styrdokument inom regionen som ger vägledning hur vår verksamhet ska arbeta med krisberedskap*
- b) *Regionens styrdokument för krisberedskap är kända inom vår verksamhet*

Nedan redovisas de samlade svaren inom delområdet "styrdokument":

Av diagrammet framgår att tre fjärdedelar av de svarande valt svarsalternativen "gult" eller "rött". När det gäller påstående om styrdokumentet är kända inom organisationen har 4 av 10 valt svarsalternativen "instämmer i begränsad grad/instämmer inte alls". Flera svarande efterlyser tydligare styrning/styrdokument inom området krisberedskap.

Bedömning

Styrs området i tillräcklig grad genom planer och riktlinjer? Är handlingsplaner aktuella och heltäckande?

Delvis

Bedömningen baseras på följande:

- Granskade styrdokument är i allt väsentligt aktuella.
- Styrdokument är endast delvis heltäckande. Dokumenten ger i rimlig grad vägledning hur regionen ska agera vid en krissituation. En brist är att regionen saknar ett heltäckande styrdokument som reglerar hur regionstyrelse, nämnder och verksamheter ska arbeta med krisberedskapsarbete.
- Resultatet av enkätundersökningen indikerar att det finns ett behov av att utveckla innehåll och kunskap om regioninterna styrdokument inom området krisberedskap.

För att utveckla området föreslås initialt att regionstyrelsen tar fram ett förslag till *policy för krisberedskap*. Policyn bör beslutas av regionfullmäktige. Därefter bör regionstyrelse och nämnder säkerställa att policyn blir känd/ tillämpas av hela organisationen.

2.3 Organisation och ansvarsfördelning

Revisionsfråga 3: Är ansvarsfördelning tydlig inom organisationen (politisk nivå respektive verksamhetsnivå) avseende krisberedskap?

Iakttagelser

Politisk nivå

Regionfullmäktige beslutar på övergripande nivå hur regionens verksamhet ska vara organiserad. Ansvaret för dess angelägenheter kan vila på regionstyrelse och nämnder. Regionstyrelsen ansvarar för att bereda ärenden som ska beslutas av regionfullmäktige.

Av avsnitt 2.2 framgår att regionfullmäktige i juni 2022 beslutat om *Bestämmelser för politiska organ inom Region Örebro län* vilka gäller från 1 januari 2023. Av styrdokumentet framgår att respektive nämnd har ett ansvar för beredskaps- och katastrofplanering inom sina ansvarsområden. I regionstyrelsens uppdrag ingår att fullgöra en styr- och ledningsfunktion för området. I denna roll ingår även ansvar för genomförandet av utbildning och övning.

Vi konstaterar att nämndernas ansvar för arbetet med krisberedskap har tydliggjorts från 2023. I reglementet för mandatperiod 2019-2022 anges inte vilket ansvar som vilar på respektive facknämnd.

Bestämmelserna för 2023 beskriver även krisledningsnämndens arbete.

Verksamhetsnivå

En del i den interna kontrollen är att precisera ansvars- och arbetsfördelning inom regionens verksamhetsorganisation.

Inom regionstyrelsens förvaltningsorganisation återfinns regionkansliet. Regionkansliet arbetar med övergripande strategiska frågor, samordning och uppföljning. Inom regionkansliet finns enheten för beredskap och säkerhet. I enhetens uppdrag ingår att på övergripande nivå arbeta med frågor som rör krisberedskap och civilt försvar. Inom enheten finns befattningen beredskaps- och säkerhetssamordnare. Enheten leds av beredskaps- och säkerhetschef.

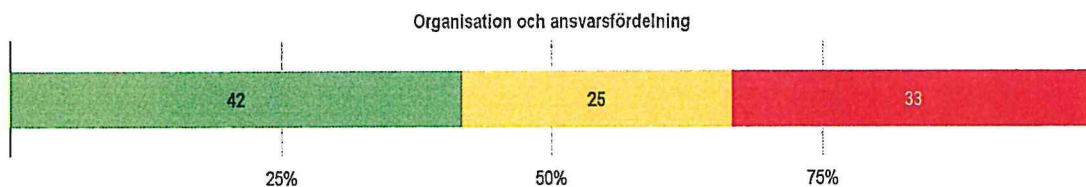
Av avsnitt 2.2 framgår att det finns ett stort antal styrdokument inom granskningsområdet. En genomgång av styrdokumenten visar att dessa på ett tillfredsställande sätt reglerar ansvars- och arbetsfördelning inom verksamhetsorganisationen vid en *krissituation*. Dokumenten reglerar i låg grad organisation och ansvarsfördelning när det gäller fortlöpande arbete med *krisberedskap*, vilket vi finner vara en brist. En otydlig ansvarsfördelning på verksamhetsnivå riskerar försvåra möjligheten för styrelse och nämnder att utkräva ansvar av verksamhetsorganisationen.

Vi noterar att i regional plan för extraordinära händelser framhålls att krisberedskap och krishantering så långt som möjligt ska hanteras inom ordinarie organisation (nämnder och förvaltningar).

Revisionens enkätundersökning till nyckelbefattningar innehåller ett avsnitt som rör organisation och ansvarsfördelning. Enkäten innehåller följande påstående:

- a) *Roller och ansvar för att bedriva ett fortlöpande arbete med krisberedskap är tydligt inom vår verksamhet*

Nedan redovisas de samlade svaren inom detta delområde:

Av enkätresultatet framgår att 4 av 10 upplever att organisation och ansvarsfördelning i stort är tydlig. Enkätresultatet indikerar att nyckelpersoner ute i linjeorganisationen i större grad valt svarsalternativet "rött", jämfört med mer centraliserade befattningar. Vissa svarande upplever att roller och ansvar inom verksamheten måste förtydligas.

Bedömning

Är ansvarsfördelning tydlig inom organisationen (politisk nivå respektive verksamhetsnivå) avseende krisberedskap?

Delvis

Den revisionella bedömningen baseras på följande:

- Ansvarsfördelning mellan regionstyrelse, krisledningsnämnden och övriga nämnder är tydlig. Granskningen visar att facknämnderna har ett ansvar för beredskaps- och katastrofplanering inom sina ansvarsområden.
- Ansvars- och arbetsfördelning inom verksamhetsorganisationen är delvis otydlig. Detta gäller i första hand arbetet med krisberedskap. Ansvaret vid en krissituation har tydliggjorts i interna styrdokument.

För framtiden föreslås att organisation och ansvarsfördelning inom verksamheten tydliggörs. Detta kan med fördel regleras i en *policy för krisberedskap*.

2.4 Uppföljning och rapportering

Revisionsfråga 4: Sker rapportering till regionstyrelse och regionfullmäktige i tillräcklig omfattning?

Iakttagelser

Regionstyrelsen ska se till att rapportering och redovisning inom granskningsområdet sker enligt gällande direktiv. Detta gäller rapportering till såväl statliga myndigheter som till regionfullmäktige. Det är lämpligt att i interna styrdokument reglera formerna för hur uppföljning, utvärdering, rapportering och redovisning av planer med mera ska ske.

Av föregående avsnitt framgår att regionen fastställt styrdokument som berör områdena krisberedskap, krishantering och civilt försvar. I planen för särskilda och extraordinära händelser listas bland annat uppföljning och utvärdering av särskilda händelser som en komponent i regionens kvalitetsutvecklingsarbete. Utöver detta redogör dokumenten *inte* för hur uppföljning och rapportering ska ske inom regionens organisation, exempelvis till regionstyrelse och regionfullmäktige.

Inom ramen för granskningen har det skett en genomgång av regionstyrelsens och regionfullmäktiges protokoll för perioden 2022-06-01 -- 2023-11-30. Granskningen visar följande:

Granskningen kan inte finna att regionstyrelsen under granskningsperioden fått en samlad uppföljning och/eller utvärdering av regionens arbete med krisberedskap respektive civilt försvar.

Vi noterar emellertid att styrelsen - i första hand under punkten "Regiondirektörens information" - fått löpande information som rör området krisberedskap/civilt försvar. Informationen rör dels påbud från statliga organ, dels planerade och genomförda aktiviteter inom regionens verksamheter. Redovisade aktiviteter avser bland annat utbildning/övning. Styrelsen har även fått information om hur regionen påverkats av bland annat översvämningar.

I övrigt noteras att regionstyrelsen, under rubriken "Anmälningssärenden", fått information om tecknad överenskommelse mellan SKR/MSB avseende hälso- och sjukvårdens

arbete med civilt försvar samt t.f. regiondirektörens beslut om att underteckna ett säkerhetsskyddsavtal för samverkan.

Enligt reglementet ska regionstyrelsen återkommande rapportera till fullmäktige hur regionens verksamheter utvecklas.

Granskningen visar att skriftlig återrapportering till regionfullmäktige i första hand har skett genom årsredovisning respektive delårsrapport. Följande har noterats:

Årsredovisning 2022

I förvaltningsberättelsen (RF 2023-04-24 § 50) lämnas viss information om årets aktiviteter inom området. Bland annat framhålls att krisledningsorganisationen aktiverats i samband med Ukrainakrisen. Information lämnas även om ett nybildat nätverk för krisberedskap/ civilt försvar.

I verksamhetsredovisning för hälso- och sjukvårdsnämnden respektive folkvandvårdsnämnden lyfts det fram att beredskapsplaner har tagits fram under året.

Årsredovisningen innehåller ingen samlad uppföljning/ utvärdering av regionens arbete med krisberedskap. Under avsnittet "Framtida utmaningar" framhålls att området beredskap och säkerhet behöver stärkas inom regionen.

Delårsrapport 2023

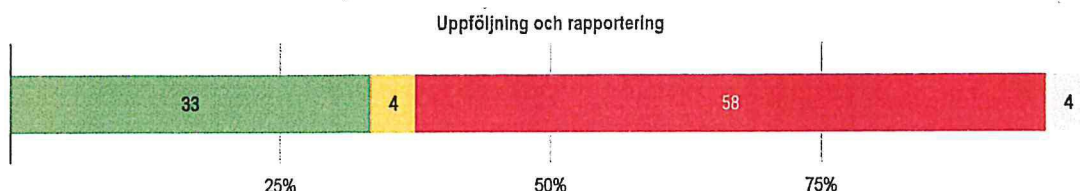
I delårsrapport per 2023-07-31 (RF 2023-10-10 § 118) lämnas viss information om regionens arbete inom området krisberedskap/civilt försvar. Under rubriken "väsentliga händelser" framhålls det pågående arbetet med civilt försvar och med regionens plan för extraordinära händelser och planering inför höjd beredskap. Därtill nämns regionens arbete med att följa och utveckla verksamheternas kris- och beredskapsplaner.

Vi kan inte finna att regionstyrelsen och regionfullmäktige under perioden fått någon systematisk uppföljning av styrdokumentet som presenteras i avsnitt 2.2. Styrdokumentet innehåller bland annat övergripande mål för krisberedskap/-hantering.

I enkätundersökning har de svarande fått ta ställning till följande påståenden:

- a) *Inom vår verksamhet finns tillförlitliga rutiner att följa upp och utvärdera arbetet med krisberedskap*
- b) *Resultatet från genomförd uppföljning/utvärdering redovisas kontinuerligt för vår styrelse/nämnd*

Det samlade resultatet inom området "uppföljning och rapportering" redovisas nedan:

Av sammanställningen visar att flertalet svarande upplever att uppföljning och rapportering inom området är i behov av utveckling. 6 av 10 svarande har valt svarsalternativen "instämmer inte alls/instämmer i begränsad grad". Fyra procent av de svarande har valt alternativet "grå", d v s "vet ej/ingen uppfattning".

Bedömning

Sker rapportering till regionstyrelse och regionfullmäktige i tillräcklig omfattning?

Delvis

Bedömningen baseras på följande:

- Regionstyrelsen kan i protokoll verifiera att den under perioden utövat viss uppsikt inom området krisberedskap/ civilt försvar. Styrelsen har under perioden fått återkommande muntlig information om planerade och genomförda aktiviteter.
- Styrelsen har genom delårsrapport och årsredovisning lämnat viss information till regionfullmäktige som rör regionens arbete med krisberedskap/ civilt försvar.
- Varken styrelse eller fullmäktige har under perioden fått en samlad uppföljning/ utvärdering av regionens arbete inom området, vilket vi finner vara en brist.
- Resultat i enkätundersökning visar att uppföljning/rapportering är i behov av utveckling.

För framtiden föreslås att direktiv för rapportering och redovisning tydliggörs i regioninterna styrdokument, förslagsvis i *policy för krisberedskap*. Det vilar på regionstyrelsen och nämnder att säkerställa att de i rimlig grad utövar kontroll och uppsikt inom området.

2.5 Systematiskt arbetssätt

Revisionsfråga 5: Sker regionens arbete med krisberedskap och civilt försvar systematiskt?

lakttagelser

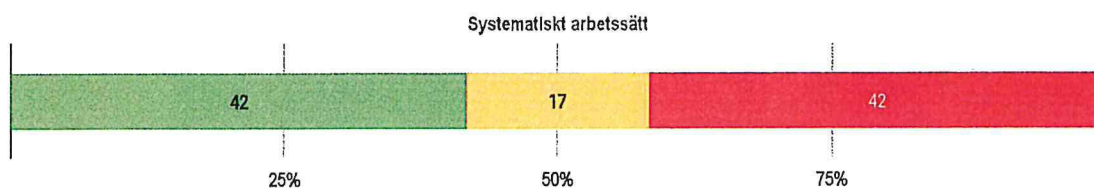
Ett systematiskt arbetssätt inom området krisberedskap kännetecknas av en analysfas, planeringsfas, aktivitetsfas samt uppföljnings-/rapporteringsfas. Flertalet av dessa områden har vi i varierande grad berört i föregående avsnitt. Vägledning för ett systematiskt arbetssätt återfinns på MSB:s webbplats.

I enkätundersökning har verksamhetsföreträdare fått ta ställning till följande påståenden:

- a) Vår verksamhet genomför tillräcklig utbildning och övning för att hantera olika typer av krissituationer
- b) Vår verksamhet har genomfört kompetenshöjande insatser gällande höjd beredskap och totalförsvar

c) Vår verksamhet arbetar systematiskt för att stärka förmågan att hantera allvarliga och extraordinära händelser

Nedan redovisas de samlade svaren för ovan angivna påståenden:

Granskningen visar att 6 av 10 valt ett "gult" eller ett "rött" svarsalternativ. De röda svarsalternativen är i första hand hänförliga till påstående a) och b). Andelen som valt alternativ "grön" är likartat mellan grupperna "förtroendevalda" respektive "verksamhetspersonal". I sammanhanget kan återupprepas iakttagelse från avsnitt 2.2 att det saknas heltäckande utbildningsplaner inom granskningsområdet.

Bedömning

Sker regionens arbete med krisberedskap och civilt försvar systematiskt?

Delvis.

Den revisionella bedömningen baseras på följande:

- Av avsnitt 2.1-2.4 framgår att granskade verksamheter på olika sätt arbetar med analys, planering, aktiviteter samt uppföljnings/rapportering. Ett flertal utvecklingsområden har dock noterats.
- Resultat i enkätundersökning indikerar att regionens arbete inom området kan ges en mer utvecklad systematik. Detta gäller inte minst inom områdena kompetensutveckling respektive övning.

För framtiden föreslås att regionstyrelsen vidareutvecklar sitt systematiska arbetssätt inom området krisberedskap och civilt försvar. Vägledning för ett systematiskt arbetssätt återfinns på MSB:s webbplats.

3. Avslutning

3.1 Sammanfattande bedömning

Nedan redovisas revisionell bedömning inom respektive granskningsområde:

Granskningsområde	Bedömning	
1. Risk- och sårbarhetsanalys*	Ja	
2. Styrdokument*	Delvis	
3. Organisation och ansvarsfördelning**	Delvis	
4. Uppföljning och rapportering**	Delvis	
5. Systematiskt arbetssätt**	Delvis	

* Underlag för att bedöma ändamålsenlighet

** Underlag för att bedöma intern kontroll

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionens arbete med krisberedskap och civilt försvar **inte helt** sköts på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms **inte** vara **helt** tillräcklig.

3.2 Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet bör följande rekommendationer prioriteras:

- Att regionstyrelsen tar fram ett övergripande styrdokument för regionens arbete med krisberedskap, förslagsvis benämnt "Policy för krisberedskap". Detta styrdokument bör beslutas av regionfullmäktige.
- Att regionstyrelse och nämnder ser till att arbetet med krisberedskap bedrivs på ett systematiskt sätt och i enlighet med fullmäktiges riktlinjer. Detta gäller inte minst i fråga om utbildning och övning.
- Att regionstyrelsen säkerställer att den fullgör sin uppsikt inom området krisberedskap/civilt försvar. För att fullgöra detta uppdrag krävs förbättrad rapportering från nämnder samt vidare rapportering till regionfullmäktige.

2023-12-13

Rebecka Hansson

Uppdragsledare

Bo Rehnberg

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av förtroendevalda revisorer i Region Örebro län enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2023-03-17. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.